

EEN PAAR VOGELKWESTIES.

Een groep van negen kruisbekken is ons trouw gebleven, we beginnen er nu al op te rekenen, dat ze hier zullen overwinteren en hebben zelfs in onze gedachten het sparrelaantje al uitgekozen, waar ze in 't voorjaar hun nesten zullen bouwen. Maar zoover zijn we nog lang niet. Ik zou wel eens willen weten, of ook nog op andere plaatsen in ons land kruisbekken zijn blijven hangen.

Het Engelsche tijdschrift *British Birds* publiceert eenige zeer interessante kaartjes die een overzicht geven van de kruisbekbeweging in het Vereenigd Koninkrijk gedurende dezen zomer. Heel mooi is daarop te zien, hoe in den voorzomer de vogels in groot aantal zijn komen aanzetten op de Orkney-eilanden en hoe ze zich over Schotland, Engeland en Ierland hebben verspreid. Maar ook in de streek bezuiden de Wash-bay tusschen Cromer en Yarmouth zijn ze in groot aantal verschenen en het komt mij zeer waarschijnlijk voor, dat daar een immigratie heeft plaats gehad uit ons land en wel van uit Terschelling en Texel.

Op onze Noordzee-eilanden toch hebben die vogels zich vertoond in zeer groote troepen, terwijl ze in Noord-Holland en Zuid-Holland slechts hier en daar voorkwamen. We zien hier dus weer, dat voor vele trekvogels de weg leidt van onze Noordzee-eilanden naar Engeland. Om hierin nu zekerheid te erlangen, zou ik nog eens gaarne en van de Noordzee-eilanden en uit overige deelen van ons land gegevens ontvangen aangaande den kruisbekken-trek, zoowel wat het aantal der vogels betreft, als den tijd waarop zij zich vertoonden.

Ook ben ik er zeer benieuwd naar, of wij in het voorjaar een terugtocht van deze zwervers zullen kunnen waarnemen en of de groote uittocht ook leidt tot uitbreiding van het broedgebied. Vooral onze lezers, die in sparrarrijke streken wonen, moeten eens goed opletten.

In verband met de enorm rijke dracht der beuken en eiken hebben we thans een overgroote menigte van vinken en houtduiven. Ofschoon het vinkenleger sinds November al heel wat gedund is, vertoonen er zich hier toch nog veel meer dan in gewone jaren en iederen morgen om half acht zie ik tegenwoordig groote scharen hun slaappleatsen verlaten, om nalezing te gaan houden onder de beuken. Merkwaardig lijkt het mij, dat 't aantal der keepen, die toch in den winter altijd gemeenschappelijk met de vinken werken, nu juist niet zoo buitengewoon groot is. Maar nu een vraag. Merkt men in de landbouwstreken een vermindering van het aantal vinken op de graanvelden, nu de vogels in 't beukenbosch zoo gemakkelijk aan den kost komen? Let ook eens even op het aantal der

wijfjes en der mannetjes; ik heb den indruk, dat het zwakkere geslacht op 't oogenblik sterker vertegenwoordigd is dan anders en dat de manvink nu volstrekt niet te lijden heeft van de droeve verlatenheid, die zijn wetenschappelijke naam van *Fringilla coelebs* hem toedicht.

Zooveel houtduiven als hier tegenwoordig zijn, heb ik nog nooit bij elkaar gezien. Op Elswoud huizen ze bij honderden en als ze in den laten namiddag daar hun vliegtoeren verrichten, dan davert het in de boomtoppen. Een paar roofvogels brengen er wat leven in de brouwerij en komen er gemakkelijk aan den kost, zooals menig bloederig veerenhoopje op den grond uitwijst.

Maar er ligt ook menige doode houtduif, volkomen gaaf en ongeschonden. Er woedt reeds sedert eenige jaren een besmettelijke ziekte onder de houtduiven, een keelaandoening, die in de tijdschriften al wel houtduiven-diphtheritis is genoemd. Gaarne ontvang ik berichten omtrent de verspreiding van deze ziekte, het aantal sterfgevallen in een bepaald gebied, liefst met opgaaf van wat die duiven thans hoofdzakelijk voor voedsel gebruiken. In ieder geval heeft tot nu toe in onze streek die ziekte geen nadeeligen invloed gehad op de sterkte der duivenbevolking; maar we weten niet, hoe dat later nog loopen zal.

Op Sint Nicolaasmorgen zag ik te Amsterdam bij den Schreierstoren al een kokmeeuw met een zwarten kop, alleen op enkele plekjes op 't voorhoofd en in den nekstreek had hij een paar witte veertjes. Dank zij de onderzoekingen van den Engelschen ornitholoog P. H. Bahr, weten we tegenwoordig, dat de kleurverandering van den meeuwenkop niet zoo'n geheimzinnige zaak is, als waarvoor zij vroeger wel werd gehouden. Het is hem gebleken, dat de oude vogels en ook, maar in mindere mate, de jonge, gedurende den winter een rui ondergaan. Gewoonlijk begint de rui omstreeks eind Januari of begin Februari en duurt dan ongeveer een week. Op plaatsen, waar de kokmeeuwen overwinteren, kunnen we dat nagaan en de omstandigheid, dat die meeuwen lang niet alle op denzelfden tijd ruien, maakt, dat men op een bepaalde plaats de individueele vogels met eenige oefening wel van elkander kan onderscheiden. Het verdient aanbeveling, om bij doode vogels, die men gedurende den winter tamelijk veel kan vinden, den stand van de rui na te gaan en eens aan te teekenen, voor hoeverre op eenig tijdstip de zwarte veertjes reeds tusschen de oude witte veeren zijn opgeschoten.

Intusschen worden niet alleen de veeren aan den kop vernieuwd, maar ook die van hals, keel en borst en deze laatste komen dan te voorschijn met die prachtig licht rozeroode tint, die van de meeuwen in Maart en April zulke heerlijke verschijningen

maakt. Let er ook eens op, of de vleugelpennen en de rugveeren van deze vogels gedurende den winter worden vernieuwd. Ik heb eens een drie-teenige zeemeew gevonden, die in December nog nieuwe slagpennen kreeg.

JAC. P. THIJSSSE.

EEN ZONDERLINGE LARVE.

(*Cassida-rubiginosa* Müll.).

Als des zomers de distels bloeien en de brandende zon alles in laaiende gloed zet, als de bloemen naar regen smachten en de menschen naar schaduw verlangen, dan wandelt heel rustig over distelblaren en langs stengels, een zonderling diertje. Men zegt wel eens, dat er niets nieuws is onder de zon, dat alle „uitvindingen” vroeger al eens uitgevonden zijn, en voor de parasol is het maar al te waar, want wie denkt, dat de parasol nu eens iets specifiek menschelijks is, en de dieren hem niet kennen, heeft het glad mis.

Reeds in overoude tijden, toen geen menschelijk vernuft ooit op het idee van een parasol was gekomen, hadden de voorvaderen van de larve er al lang een aangeschaft. En tot op den huidigen dag loopen de afstammelingen er nog steeds mee rond, want het bleek een bruikbaar „instrument” te zijn in hun strijd om het bestaan. Velen zullen deze parasol-dragende diertjes wel kennen; het zijn de larven van schildpadtorretjes (*Cassida*). Toch zonderlinge dieren! Wie ze voor het eerst ziet, weet niet goed wat hij voor zich heeft. De parasol valt direct in het oog, voortdurend wordt ze op en neer, en achterwaarts gebogen, met het wenden van het lichaam bij de beweging en het draaien der zon. Onder de parasol verscholen zit de larve, een klein groen of bruin diertje, met een breed-

ovaal, plat lichaam en aan weerszijde met lange stekels bezet. Kop en pooten zijn van boven gezien niet zichtbaar, maar licht men het diertje even op, dan ziet men onder het borststuk verborgen de kleine, korte pootjes en den zwarten kop. Van boven gezien ziet men, behalve de stekel, ook nog als zwarte punten, de ademhalingsopeningen of stigma's. Aan het laatste z.g. anale segment bevindt zich een lange, tweetandige vork, die de drager is van de parasol. Op fig. 1 ziet men de larve van de rugzijde met het aantal en de verdeeling der stekels en stigma's over het lichaam en de lange, tweetandige vork aan het anale segment. Fig. 3 stelt voor het voorste gedeelte van de buikzijde gezien met kop en pooten.

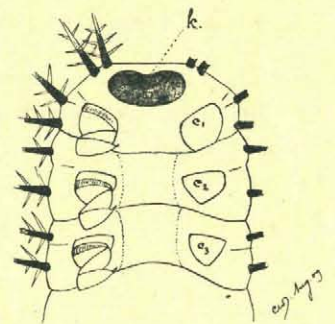

Een stekel.

De ontwikkeling van de schildpadtorretjes heeft plaats op de voedingsplant.

In het begin van den zomer legt het wijfje de eieren in kleine hoopjes aan de bladen en bedekt ze met uitwerpselen om het uitdrogen te voorkomen. Na eenigen tijd, gewoonlijk een paar weken, komen de larven

uit, die zich dan over de plant verspreiden en het duurt niet lang of elk van hen is druk bezig aan den „opbouw” van zijn parasol. Zooals op fig. 1 te zien is, draagt de larve aan het anale segment een lange, tweetandige vork, die horizontaal naar voren gericht kan worden. De anale opening, die gelegen is vlak onder de inhechting van de vork, is nu ook naar voren gericht; de uitwerpselen

Voorste gedeelte van de buikzijde; rechts de pooten verwijderd; C₁, C₂ en C₃: dijholten; K: kop.

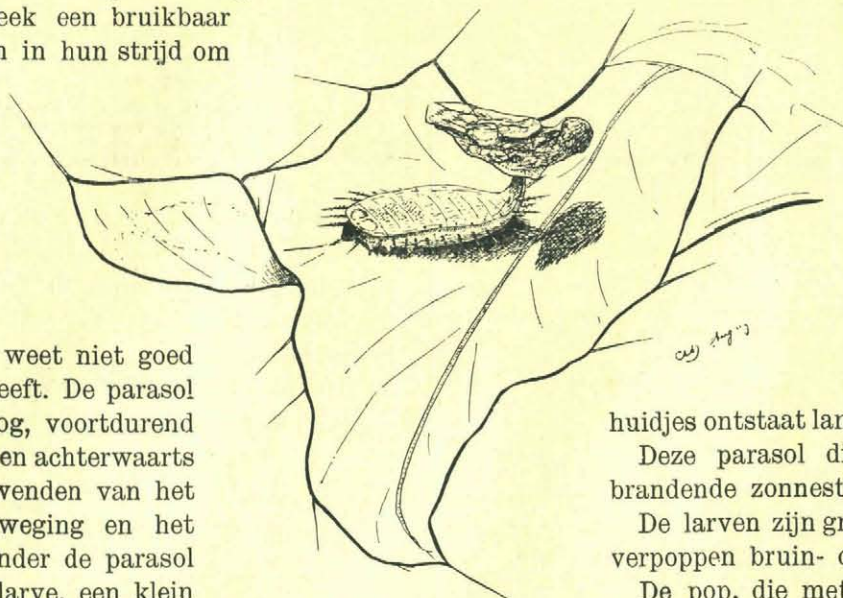
worden tusschen de vorktanden naar voren geschoven en vastgehouden door kleine doorntjes aan de basis der tanden. Door voortdurend opschuiven der massa tusschen de vorktanden en door samenkleven met de afgeworpen larve-

huidjes ontstaat langzamerhand de parasol.

Deze parasol dient om hen tegen de brandende zonnestrallen te beschutten.

De larven zijn groen gekleurd, tegen het verpoppen bruin- of zwartachtig.

De pop, die met haar uiteinde aan de aan het blad vastgekleefde larvenhuid

De larve met zijn zonnenscherm op een distelblad (*Cirsium arvense*) vergroot.